

Izjava vsak ponedeljek, sredo in petek. Velja za celo leto 30 lit, za pol leta 15 lit, za tri mesece 7 lit 50 stot., za en mesec 2 lit 80 stot. Narocila se sprejemajo vsak dan, a naroča naj se tako, da potoče rok naročbe ob koncu meseca. — Posamezna številka 20 stot. — Uredništvo in uprava: Trst, via delle Zudeche št. 3. Telefon 19-50 in 588. — Dopisi naj se pošljejo na uredništvo. Nepravilna pisma se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone 67 mm. Finančni oglasi po 1 liru; osmrtnice, zahvale, poslanice, vabila po 80 stot.; trgovski in obrtniški oglasi po 60 stot. — Plača se naprej. — Oglase sprejema Inzeratni oddelček „Dela“.

DELO

Orožje s katerim je meščanstvo porazilo fevdalizem, se obrača sedaj proti meščanstvu samemu. In meščanstvo ni le skovalo orožja v svojo lastno pogubo, rodilo je marveč tudi meštvo, ki bo sukalo to orožje — moderno delavstvo, proletarijat.

MARX-ENGELS

V Trstu, v sredo 6. oktobra 1920

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE V JULIJSKI BENEČIJI

Leto I. - Štev. 59.

Sijajna manifestacija tržaškega proletarijata Sprejem socialističnih poslancev. - Sprevod 50.000 delavcev

Včeraj popoldne je pokazal tržaški proletarijat svojo silo in moč. Delavstvo Trsta je na včerajšnji dan sijajno demonstriralo svojo številno in duhovno nadmoč. Resničnost je jasno zrcalila pretežno nadmoč nad vsemi odložitimi in zakritimi sovražniki proletarijata Julijske Benečije. Kakorkoli je mogel kdo do včerajšnjega dne domnevati, da je tržaški proletarijat ostrahovan od vladnega pritiska in od nasilnih buržuazskih hitcev, da je tržaško delavstvo po zadnjih dogodkih izgubilo na svojem revolucionarnem duhu in tradicionalnem razumu; včerajšnji popoldne, poln solca in ognjave pesmi je moral vsakega prepričati, da tržaški revolucionarni proletarijat živi, da je njegova moč veličanska, še več: da je moč tržaškega meščanskega proletarijata dosegla višino, ki ga že sedaj usposablja, da more stopiti na ulico tudi za večjo revolucionarno akcijo in ne samo v svrhu mirne manifestacije. To je bilo znamenje včerajšnjega dne.

Včerajšnja manifestacija tržaškega socialistično-komunističnega proletarijata je bila spontana manifestacija. Delavstvo je šele zadnji trenutek zvedelo, da je poklicano na ulico, da v okviru primerne manifestacije sprejme socialistične poslance italijanske zbornice. On se je odzvalo v številu, v kakršnem se že dolgo ni pokazalo na ulico. — Socialistični poslanci, ki bi morali polnočestveno priti po morju predvčerajšnjem popoldne so naznanili, da pridejo v omejenem številu po železnici, z vlakom ob 14.10. Kakor je bilo določeno, se je delavstvo že ob 13.30 začelo zbirati na prostoru okoli južnega kolodvora. Kakor je nespornito, da se začne signal prihoda vlaka, do se pokazejo na peronu pričakovalci gosti — socialistični poslanci. Sprejeti jih hoče v svojo sredo, da jih tudiščno povede v notranost mesta, rdečega proletarijata Trsta, na prostor Garibaldijeva trga, kjer jih bodo zastopniki tržaškega proletarijata uradno pozdravili.

Množica, ki se je zbirala je bila ogromna. Kljub poznamu poziva so počasi tudi zastopniki iz polarnih Pristi so člani političnih in strokovnih organizacij Trsta. Vsi ljudje, ki so se stekli iz vseh del tržaškega mesta in od zgoraj iz okoliščine in dežele so se zili v morje, veličastno valovito na neomejenem prostoru pred tržaškim južnim kolodvorom. Ko se je pokazala prva rdeča zastava, viharjevo v opoldanskem soncu nad glavami neštivilne množice, je začela množica navdušeno plaskati in vzvikati vidnemu znamenju boje sile tržaškega organiziranega proletarijata.

Vlak je imel nekaj zamude. Prišel je šele ob 14.50. Izstopili so prvi poslanci: Bombacci, Bisogni, Plati, Bozzzi, Brunelli, Benini, Casinini. Sleli so jim še drugi. Ko je zagledalo delavstvo prisilce, jih je viharno pozdravilo s klici: Ziveli socialistični poslanci! Ziveli socialistični Ziveli internacionalci! Poslanci so vidno gineji. Oni niso pričakovali takega sprejema.

Takoj se uroči sprejeto, s poslanci na čelu. Tišč in tišč proslavce se vrstijo v sprejeto, na prosto, toda brez, mirno, brez incidenta, svedanostno. — Po trditvah me se tržaški proletarijat zopet razmahne. — Poje evro himno »Bandiera rossa«, vzvikla socialistična revolucija, Sovjetski Rusiji, Leninu. Sprejeto se pomeže od južnega kolodvora skozi via Ghega, Piazza Oberdan, via Gossue Canducci, Piazza Goldoni, Corso Garibaldi, do Piazza Garibaldi, kjer se sprejema del ustavi in zasede vse prostore. Tu hoče slediti Trst pozdraviti zastopnike italijanskega proletarijata. Toda dotlej je še sprejeto. Njegov zadnji del je se v via Carducci. Ustavljati se mora na sredi »Corse Garibaldi«. — Množica šteje do 50.000 ljudi. Ni mogoče, da bi vsi sledili govore socialističnih zastopnikov, četudi se vsotopjo govorniki na stopnicah vodnjaka sredi Garibaldijevga trga.

V imenu proletariatske organizacije Julijske Benečije je pozdravil poslance sode. Passigli in jim izrekel dobrodoščilo. Nato je Passigli predstavil množico kot preveč poslanca Maffija. Sode. Maffi odzdravi v imenu socialistične parlamentarne skupine. Maffi pravim drugim: Socialistična parlamentarna skupina pozna vse trpljenje in vaše potrebe; ona želi v vami in vas bo podpirala s čutom stroge discipline, s katero so prepojeni ljudje vami pravici stvari.

Nato poda Passigli besedo sode. Gennarini, glavnemu tožniku italijanske socialistične stranke. Ob njegovem nastopu ga pozdravi z vzhvalnim odobravanjem. Gennarini pove, takoj v začetku svojega govora, da ima manifestacija tržaškega proletarijata poseben značaj, ker se vrši v pokrajini, ker napravljajo sodelovanje oblasti s temnimi elementi borbo težjo in ostrejšo.

Za Gennarini govori sode. D'Aragona, tajnik Splošne Delavske Zveze, ki zagotavlja tržaški proletarijat pomoči celokupnega organiziranega proletarijata Italije.

Sode. Serrati, ravnatelj »Avantijske«, govori zadnji. Pravi, da se on že dolgo spozna s tržaškim proletarijatom in da ni treba izrekat posebnih pozdravov. Nadalje govori o splošnem položaju in o II. kongresu Komunistične Internacionalne v Moskvi.

»Današnji problem — pravi med drugim — je problem moči. Mi se moramo organizirati in disciplinirati, da postanemo vredni velikega dogodka, ki se pripravlja.«

Zaključuje s proslavljanjem internacionalne dela, Trsta in vseh ljudstev osvoboditve po komunizmu.

Ko je bila vsa govornikova izjava in je hotel sode. Passigli zaključiti govore, so se dvignili klici: Bombacci naj govori. Ker se je sode. Bombacci odrekel besedi rekoč, da velja disciplina za vse, je sode. Passigli zaključil manifestacijo z zahvalnimi besedami za govornike. Delavce pa je prosil, da se razidejo mirno, Vzviknil je:

»Naša moč je v naši disciplini. Ponosite zastave nazaj v svoje društvene prostore!«

Temu sledi veličanski aplavz in delavstvo se mirno razide.

Manifestacija, najuspešnejša manifestacija tržaškega proletarijata v zadnjem času, je s tem končala.

Razgrajanje fašistov

Impozantna in mirna manifestacija ni dala miru nevarnim fašistom. Naročili so da se morajo razobesti italijanske trikolore. Trgovci in drugi ljudje bogobojci so jih ubogali. Ker pa ni bilo trikolore na mestni palači so vdrli vanjo kjer se jim nekaj dal in menda, to pot, še več dobili. Vendar se jih je posrečilo, da so nazadnji trikolore na palačo. Zvečer pa, ko so šli tramvajski uslužbeni zopet ven s tramvajem, so obkolili par vozov in ranili nekaj tramvajskih uslužbenecv. Tramvajski

uslužbeni so peljali vozove zopet v remizo in deputacija uslužbenecv se je podala na tramvajsko direkijo kjer je povedala, da ne prične dela toliko časa, dokler ne dobe smokrovcev, da bodo v stanu se braniti pred divjimi napadi fašistov. In res je danes stajka. Trst je zopet brez tramvaja in bo, dokler oblast ne bo ukrenila potrebno proti fašistom.

Položaj Julijski Benečiji

Takoj po sprejemu poslancev in po shodu, ki se je vršil na trgu Garibaldi, so se sešli poslanci v veliki dvorani Delavskega doma, da tam razpravljajo o dnevnem redu, ki je bil določen za to zborovanje. Navzočih poslancev je veliko in je vspešno zborovanje že zaradi tega lepo. Zborovanju predseduje poslanec Bacci. Za zapisničarja je izvoljen poslanec Malatesta. Navzoči so: udi Gennari, za strankino vodstvo; Serrati, za list »Avantijske«, Passigli za list »Lavoratore«, Regeni, za »Dela«. Navzoči je tudi sode. dr. Tuma. Kot prva točka dnevnega reda je bil položaj v Julijski Benečiji. O tem poročajo, po nalogu izvrševalnega odbora naše socialistične zveze, sode. Passigli. V tem in obširnem govoru je podal poročilo o nevezdržljivih razmerah v Julijski Benečiji, o komunicirani, o nesposobnosti uradstva, o postopanju oblasti in o vprašanjih, ki se jih mora rešiti akcijo, da bo ljudstvo verjelo, da je sedanj režim res kaj boljši od bivšega avstrijskega režima. Poročilo (konec objavimo v celoti v prih. šte. našega lista) je sledilo dolga razprava.

Pecanec Vella je opisal razmere v Pulju in v Trstu. Rusi in sežiga se ne le od strani fašistov, marveč tudi od strani karabinerjev. Oblast je brez moči in obenem tudi brez volje, da bi ukrenila kaj resnega v tem oziru.

Cosattini doča k pomoči posl. Vella, da ni nobene dvoma, da sta civilna in vojaška oblast odgovorni za te razmere in da sta oba naravnost zavezane z elementi, ki skrbijo, da se te razmere slabšajo dan za dnem.

Maylinder iz Reke pozdravi poslance v imenu reškega proletarijata, ki je podpravljal največji persekucijam, ker je zahteval avtonomije mesta.

Regeni govori o položaju slovenskega prebivalstva Julijske Benečije. Ako so razmere težke za italijansko ljudstvo, so za slovensko prebivalstvo naravnost nevezdržne. Niti italijanski jezik nima besed s katerimi bi se dote te razmere pravilno opisali in primerno obsojili. Ni več nobene svobode, ni več nobene pravice. K temu naj se doda še komunicirano, volunstvo, in vse kar je slabega. Uradništvo ne pozna jezika, ki ga govori prebivalstvo; zapirajo se šole izre odredka ljudstvu pouk v njegovem jeziku. Ludega se ne zdravi s tem, da se mu jemlje kruh z roki; ljudstvu se ne more zameriti ako hrepeni po svobodi in po življenju in se mu ne more zameriti niti ako včasih vzroči kakr človek, ki se ga hoče spraviti iz svobode in suženjstva. Naše socialistične sekcije v slovenskih in hrvaških krajih so mednarodne. Toda neje naše delavstvo, marveč ljudstvo sploh ne goji nobene sovražnosti do italijanske narodnosti in noče se posvetiti v boj proti italijanskemu ljudstvu. Zahteva zase vse pravice. Toda kakorkoli smo socialisti odnosedno, prav radi tega ker smo socialisti in smo globoko prepričani z mednarodno idejo, prav zaradi tega smatramo za svojo dolžnost, se boriti za vse kulturne, gospodarske in politične potrebe tega revnega in nesrečnega prebivalstva. Ne bomo se očitka, ki nam prihaja od strani italijanskih nacionalcev, da smo stvarniki nacionalne. Ne bomo se tega očitka, ker je boj za pravice stvari vedno svetl. boji in vreden gozrtovanja poštenih ljudi. Smo socialisti. Smo komunisti. Naš boj je naperjen radi tega v prvi vrsti kapitalizmu in sedanjemu meščanskemu režimu. V tem režimu ni mogoče rešiti, to vemo, nobenega narodnega vprašanja. Zato ne zahtevamo aneksije k Italiji in niti k Jugoslaviji. Narodno vprašanje bo rešeno samo v komunistični družbi. Do tedaj bo pa naša dolžnost, da se borimo tudi za vse pravice slovenskega prebivalstva v Julijski Benečiji, brez čezra na to ali so njeni vladarji ene ali druge trikolore. Za nas ne obstoji vprašanje meje, za nas obstoji vprašanje ljudskih pravic, ljudske svobode in enopravčnosti.

Trčev pravil, da ima narodni boj povsod gospodarsko ozadje in se ga izražaja v razveljani boju proti delstvu. Zagotovi Regenti, da se bodo borili socialistični poslanci za delavno ljudstvo sploh, naj si bo to italijanske ali slovenske narodnosti.

Smrti hoče, da se napove boji vied, ki je odgovorna za dejanja fašistov povsod.

Casatini želi, naj bi strankino vodstvo potlačilo vse pristaje in zlisti organizacije o vsem kar se je tu razpravljalo.

Berberis poroča o razmerah in o zadnjih dogodkih v Turinu, ki so si kakor kapitalizmi podobni razmeram v Julijski Benečiji.

Passigli izreka željo, naj bi izšlo strankino vodstvo brošuro, v kateri naj bi bile pojasnjene do dobra tukajšnje razmere.

Za tem je bila sprejeta enoglasno sledeča rezolucija:

ki jo je prečital poslanec Romati v imenu direktorija poslancev:

»Socialistična parlamentarna skupina, zbrana na sestanku v Trstu odobruje pogočito sadruga Passigli o političnih in gospodarskih razmerah v Julijski Benečiji;

konstatira, da je položaj, ki ga je vsotvrti julijemsko delavstvo izredni režim našega, koji je postal še bolj zopern vsled dejstva, da apicira oblast povsem samovoljno italijanske in avstrijske zakone, nevezdržne;

obtožuje politiko meščanskih vlad, koje so naposled odgovorna za razbojniška in divja dejanja neodgovornih in nemirnih elementov, ki zastupljajo življenje v deželi;

povdarja potrebo, da se da Julijski Benečiji največjo avtonomijo (upravno, pristajnično itd.) da se tako pospeši poboljšanje in življenjski plemen; izpričuje, da novi režim, ki ni bil v stanu, da bi udeležil zakone v obrambo najemtarnejših interesov delavnega ljudstva (invalidno, starostno in brezposelnost zavarovanje) namerava uničiti te to, kar si je priborilo delavstvo se v prejšnjem režimu (bolniško zavarovanje, zavarovanje zoper nezgode, strokovno izobrazbo itd.);

zahteva takojšnjo odpravo moči, ki je bila izročena vojaškim oblastim in krajevnim komisarjem;

povdarja potrebo, da se mora rešiti reški problem, ki tvori ognjišče nemirov in sovražstva; v najkrajšem času v smislu aspiracij reških sedrugov s tem, da se udeležijo dejansko in efektivno neodvisnosti Reke na način, ki bo odgovarjal mednarodnim potrebam delavstva;

obtožuje umazano propagando nacionalistične in klerikalne koalicije, koja gre za tem, da obrzi za večno vojni in okupacijski polici; ki povzroča nevarnost novih vojn in pomaga vzdrževati fašizem in zatiranje italijanskega in slovenskega proletarijata v Julijski Benečiji;

in med tem ko izjavlja svojo solidarnost s sodrugi v Julijski Benečiji, ki se bore na najtežavnejšem ozemlju sovražstva za mednarodno socialistične ideale;

se obvezuje da bo branila v parlamentu in v državi interese delavstva v Julijski Benečiji;

ter vabi ves proletarijat naj ob strani pomaga parlamentarni skupini, koja se obvezuje priti-skati na vlado v to, da se požuri udeležiti takoj pogajanja za sporazum glede jadranskega vprašanja.

Ko je bila rezolucija sprejeta, se je seja prekinila in je začela zopet ob desetih zvečer na kateri slo poročajo sadruga Bombacci in Serrati o svojem potovanju v Rusijo in o II. kongresu Komunistične Internacionalne.

Zanimivi poročili objavimo prihodnjt.

Rusko-poljska vojna

Rusko vojno poročilo z dne 2. in 3. oktobra

DUNAJ, 4. (L. W.) Radjorbojavka iz Moskve podaja sledeči dve poročili o vojaških operacijah rdeče armade od dne 2. in 3. oktobra.

MOSKVA, 2. Na zapadni fronti se bojuje naše čete z uspehom ob reki Ščari. Pri Pinskiu smo zavrnili napad na železniški most. Ob Justidli je včeraj začel sovražnik napad na 40 vrst izkoro fronti, da si prilisi mesto Novograd-Volinsk. »Vestnik« demantira poljsko trditve, Prokurorov. — Na Krimu smo imeli nekaj malih uspehov.

MOSKVA, 3. Pri Novogradu in Neviju boji vzhodno rek Nijemna in Štare. V okraj Pinski boji zapadno in južno Lunineca; napredovali smo ob železnici Korosten-Novograd-Volinsk. »Vestnik« demantira poljsko trditve, da bi neka sovjetska divizija po umoru lastnega političnega komisarja prešla k sovražniku.

Boji na rusko-poljski fronti.

MOSKVA, 3. V pokroju Lide pri Lebedi smo zajeli 200 mož. V odseku Minska in Rogatice smo odbili srdeče sovražne napade.

Poljska požrešnost.

MOSKVA, 3. Izvestja pravil, da so poljski mirnovi pogoj zelo pretirani. Poljska in antanta morate igrati z odprtimi kartami, da vidijo evropski narodi krivca nadaljnjega prelivanja krvi, ki more povzročiti nov svetovni požar.

Mirovni pogoji ruskih soujetov

Navodila, katere je poslal osrednji izvrševalni odbor ruskih soujetov svoji delegaciji v Rigo, pravijo med drugim, da utege vojna, ki je vzdržuje antanta, trajati celo zimo. Sovjetska vlada smatra za svojo dolžnost, da skusa z vsemi sredstvi, tudi z velikimi žrtvami, preprečiti nadaljno prelivanje krvi in se izogni novi zimski kampanji, ki bi bila pogubljiva za Poljsko in za Rusijo. O srednji izvrševalni odbor je mnenja, da more služiti pravica do samoodlobe kot podlaga sporazumu. Ta pravica velja posebno za ona ozemlja, kojih meje so bile med vojno sporne. Osrednji izvrševalni odbor izraža prepričanje, da neoposredno priznavanje neodvisnosti Ukrajine, Litvanske, Belorusije in vzhodne Galicije od strani Poljske in Sovjetske Rusije tvori podlago miru.

Pod tem naslovom prinaša »Edinost« z dne 3. t. m. članek, katerega se vidi, da ni zasedel na železnici običajnih tržaških tiskalnih strojev. Po svojem stihu in po prvi koncepti odkriva nelastno pero in zato odgovoriti nati. Ne morda radi tega, da bi hotel s svoje polemike vplivati na peščico ljudi v naši zemlji, ki se še prištevajo k razredu članarja, tamveč radi našega kmetokodelavkega proletarijata, da izpazna vrednost takih izjav in njihov cilj.

Članek prinaša — kakor vsi buržuazni članarki — s tem, da loči »primitivne« narodne potrebe od gospodarskega vprašanja, t. j. od današnjega gospodarskega sistema. Te »primitivne« narodne potrebe, ki jih menda zahteva samo »človeška« narodna stranka, so po članarku sledeče: princip samoodlobe, narodno šolstvo, ravnopravnost ljudstva in njegovega jezika v javnosti, zavarovanje gospodarskih pogojev in ustanov (seveda kapitalističnih) našega naroda pred zaslužnjem strani tučca. Z analogijami borb zahtevam v Severni Ameriki in drugod in ob času francoske revolucije, nam hoče pokazati, da so ta vprašanja vedno obstojala. »Tako je prišlo, da je liberalna demokracija celo proglasila svoj nacionalni princip za svoj »absolutum«, za svojega boja, in ta boj se more — po članarku — te dejati konstat, ko obika demokratskega p-kreta dosepe do vrha in je naravno nasitena. Članek misli, da je to primer pri velikih narodih, med tem ko so mali s tem demokratizmom nenasitni.

Temu nasproti konstatiramo sledeče dejstvo: Niti enega velikega naroda izven narodov, ki živijo danes v sovjetskih državah, nam članek ne more navesti, ki bi bil — da rabim njegove besede — nasitjen z demokratizmom in kjer ne bi bilo narodnostnih bojov. Če pa dosejati se niti ena kapitalistična država ni mogla rešiti demokratskega principa narodnosti, potem je to očitiven »krah« kapitalističnega sistema in čemu torej še naše nadaljnje upanje in pričakovanje rešitve na ta način od tega sistema?

O, naš zajec tiči ravno v tem grmu: »primitivne« narodne potrebe se ravno ne dajo ločiti od načina gospodarstva, od gospodarskega sistema. Kapitalistični gospodarski sistem je ravno oči »primitivnih« narodnih potreb in kdor hoče odpraviti te potrebe, kdor jih hoče nasiti, ta mora ubiti najprej njihovo večota. In ako to storimo, potem izginejo te potrebe same po sebi. Kapitalizem ima potrebo raznarodovati, da si zagotovi s tem ugodne carinske meje in zagisra sebi profit — in samo za to gre v nacionalizem — v socializem za ta potreba odpade sama po sebi, ker odpadejo carine, carinske meje in profit.

Članarku so: princip samoodlobe, narodno šolstvo, ravnopravnost ljudstva in jezika, zavarovanje gospodarskih pogojev naroda (t. j. življenjski potreb delavcev in kmetov) in njegovih ustanov pred zaslužnjem strani tučca (t. j. vsakega kapitalista)

Obe državi morata uradno priznati politične ustanove teh narodov, ki izražajo narodno voljo (to se ne tiče ustanov, ki se imenujejo parlament, sejm in enaki).

Rusija smatra sovjetski rad v vzhodni Galiciji kot neustanovitno in soglasa s tem, da se uredi usoda teh ozemelj polom plebsitca, ki se mora vršiti po sovjetskih zemeljskih načelih, ki se sodeležbo delavskih mas in nikakor ne po demokratsko-meščanskih principih, ki bi dali glasovno pravico izkoriščevalcem.

V skladu, da ne sprejme poljska delegacija teh pogojev svobodne samoodlobe, predlaga Sovjetska Rusija svoj delegaciji, da pusti odprto to vprašanje. Rusija se odprave znanju poljske armade, oddaji orožja. Rusiji, demobilizaciji vojne industrije in lastinski pravici nad železniško progo Grajevo.

Sovjetska Rusija je pripravljena, da podpisje s Poljsko premirje in prelminari mir priznavajo med Rusijo in Poljsko neodvisno državo Litvinsko in mejah, katere so ugodneje od onih, ki jih je predlagal lord Curzon.

IZ SOVJETSKE RUSIJE

Javna dela v Rusiji.

Komisija javnih del je izdelala načrt za ona dela, katere se mora po mnenju sveta ljudskega gospodarstva čimprej izvršiti. Ta načrt obsega transformiranje mnogih okostirnih železnic v širokotečne in kanaliziranje številnih rek. Vsi ti ukrepi bodo znatno zboljšali transportno zmožnost in olajšali izmenjavo produktov med različnimi pokrajinskimi deželi. Razum tega se bo de sežalo razna večja skladišča. Program za obnovo železnice predvideva zidanje železnice v obsegu 1.590 verst, Material, ki je v to svrhu že pripravljen, se bo podvrgel popolni reparaturi. Med Gornelom in Luminezom je bila že vzpostavljena zveza.

Obnova ruskega poljedelstva.

Obrati za izdelovanje kruha, katere je ustanovila sovjetska vlada v guberniji Penzi, so nastali na razvalinah »imperialistične in meščanske vojne«. V mežu revolucije je bilo manskaj uničeno, ki je vredno, da se omeni: Poslopja, inventar, stroji in živina. Konec leta 1918. položilo se je temelj za obnovo. Leta 1919. delalo se je že v velikem obsegu. 31 sovjetskih gospodarstev se je ustanovilo. V sled pomenskaj delavnih moči in inventarja je bilo moč izkoristiti le 3730 dešatja. Začetkom 1920 je bilo 62 sovjetskih farm, trenutno jih imamo 120 s površino 87.220 dešatin. V svrhu popravilja vrtov se je ustanovilo 32 delavcev. Popravilja stanoval in gospodarskih podjetij se izvajajo urno. Zida se nove stavbe. Popravilo se je že skoraj vse gospodarsko črnoje in stroje. Na razpolago je 85 lokomotiv, 19 motorjev in 35 parnih bagerjev.

Iz Jugoslavije

URADNIKE PLAČE.

Minister za finance je sedaj končnovaljavno določil definitivne doklade za uradništvo. Samci v Srbiji dobe 12% na dosedek prejemke v ostalih krajih pa 15%. Poleg tega dobe dodatke za ženo in otroke. Na ta način bo prejel n. pr. uradnik, ki je imel doleži 18.209 K plače 23.232 K itd. Finančni minister je izjavil, da se ne more zakon v uradniških plačah uraditi toliko časa dokler se ne uredi zakon o draginji. Uradniki vabi buržoazija pred volitvami na svoje limanice. 50% so že padle obljube na 15% in tako bodo padale v istem razmerju kakor se dviga draginja.

PRODAJA RUD.

Ministrstvo za žume in rudo je sklenilo dogovor z tvrdko Kosovci glede izrova 100.000 ton železne rude v Nemčijo v zameno za 13.000 ton koksa. Država bo plačala koka 107 mark tonu franko v Bosanski Brod, a bo prodala rudo po 140 mark tonu. Vprašanje je, če bo vlada s tem koristila domači industriji ali ji bo škodila?

SOCIALIZEM IN NARODNOST

— primitivne narodne potrebe. Lepa reči! To so nam glavne in največje potrebe, to nam je vse, to hočemo doseči, to je naš končni cilj! Za to se borimo in za to umremo.

V nobeni revoluciji še niso zmagali ti principi, ker v nobeni dosejani revoluciji se še ni odpravilo kapitalističnega načina gospodarstva. Amerikanske osvobodilne vojne in francoska revolucija se ne da primerjati z današnjo revolucijo. Tam je stopala na dan mlada kapitalistična buržuazija s svojimi liberalnimi nazori o gospodarstvu, tu stopata na plan delavci in kmeti s svojimi socialističnimi načini za narodno gospodarstvo. Buržuazija se je osvobodila iz zadrževalega fevdalnega gospodarstva, mi se osvobodimo iz preživljalega kapitalističnega gospodarstva. Liberalne ideje so bile porojene v fevdalizmu in so bile njegove dele, naše v kapitalizmu in so dote kapitalizma. Druga so bila tedaj sredstva, prejšnjim revolucionarjem na razpolago in druga so nam. In zato bodo tudi posledice te revolucije druge.

Članek nam govori o principu samoodlobe naroda za naše Primorje.

Toda mi zahtevamo samoodlobo naroda za vse državo, za ves svet. Pod tem izrazom pa si predstavljamo mi in naša buržuazija nekaj popolnoma drugega. Mi gledamo, kako se vrši stopar plebsitca na Koroškem. Ali, dragi gospod članek »Edinosti«, mi imenujemo tak plebsitca — kulturni skandal. Jugoslovanska in nemška buržuazija trošita za ta plebsitca ogromne svote ljudskega denarja. Z vnom, zjanjem, klobamit, moko, smodkami in drugimi mamji se kupava tem narodnost. In zakaj se ne da plebsitca za vso Koroško in za Stajersko, za Benat, za Vidinsko ozelje, za Makedonijo, za Crnogor, za Albanijo itd.? Čemu pretakate tu kurokove solze za svoje okupirane kraje, medtem ko simpatizirate in slavite do neba isti sistem onstran okupacijske črte.

»Edinosti« poje na isti strani slavo botjševiškim četam Sovjetske Rusije in kralju Petru in prestolonasledniku Aleksandru. Ali mi si želimo v Trstu in na našem ozemlju prav tako malo kralja Petra in njegovega naslednika, ter jugoslovansko kapitalistično gospodo, kakor vsakega drugega kralja in vsakega drugega gospoda. To ne bi bila za nas narodnostna osvoboditev, ker naš narod, naš delavec in naš kmet bi gospodarsko ravnokotko trpela, kakor trpita danes, čase politično trpljenje pa bi prešlo na našega sotpna, italijanskega delavca in italijanskega kmeta. Naša rešitev se mora izvršiti torej samo na ta način, da se rešimo sistema, ki nas danes vlada in izkorišča. Narodnostne osvoboditve ni brez gospodarske osvoboditve in samo z gospodarsko osvoboditvijo se moremo tudi resnično narodnostno osvoboditi.

Narodnostno osvoboditi se torej pravi: osvoboditi se od vas, trgovcev, fučkanov, advokatov in političnih duhovnikov. In ko bo prislo pri nas do plebsitca, vi ne boste glasovali z nami!

In ker veste, da obstoji v dem naša osvoboditev, napadate na tako drzen način naša gospodarska društva, ki so naše najboljše orožje za boj proti kapitalistični vaši oblasti. Da, ta društva gredo za tem, da odpravijo vse trgovce, vse verzičnike, vse fabrikante in vse advokate, vse imperijalistične vojne in zato razumemo vaša svarila in vaša sumenčenja.

Svobodni, narodnostno in politično — bomo tedaj, ko bomo imeli vse sadove svojega dela v svojih rokah in jih delili vsem, ki bodo delali. Tedaj bomo imeli v svojih rokah tudi svoje sole in svoje sode. Tedaj bomo pisali sami zakone sebi.

In tedaj ne bo vas več in naš narod bo svoboden, pa če še tako ponarjate Passiglijeve besede in misli.

N. Rjazanov

nov sovjetski poslanik v Londonu

Vlada Sovjetske Rusije je imenovala sode. N. Rjazanov svojo delegacijo v Angliji, da se pogaja o povzpetju trgovskih in političnih stikov. Rjazanov je bil ravno na poti v Anglijo v študijske svrhe, ko mu je v Revelu došla vest o izgonu Kamenjeva. — Kamenjev je bil že prej izgnan izgnan od vlade Lloyd Georgea. Za časa brest-litovskega mira je bil Kamenjev v Londonu. Prišel je v zapadno Evropo, da pomaga revolucionarnim vojakom in beguncem, ki so želeli povrniti se v domovino in so bili potrebni podpore. Takrat je bil v »University-hotelu«, v lokalu tretjega razreda, v nekem oddaljenem stanu. Birči Lloyd Georgea so ga našli in ga pozvali, da odide peš iz Anglije. Ker se je na Kamenjev zmerjavil temu nasilnemu činu, je bil odpeljan skupaj s svojim tovarišem Zalkindom in odgnan skozi Aberdeen v Bergen na Norveško. Nekaj dni za tem je bil izgnan Litvinov, ki je bil že nekaj let v Londonu in se je smatral angleškemu državljanom. Angleška demokracija se ni brigala dosti za fineše dostojnosti. Njeni državniki se niso nikdar obotavljali, da se poslužijo diktatorskih ukrepov, kadar je prišlo njim prav ali njihovega razreda. Kamenjev se je povrnil meseca avgusta ponovno v London, da nadomesti Krasina. Toda tudi takrat ni imel sreče. Neumni incident socialističnega lista »Daily Herald«, zmagal Poljakov, podvig bele garde — in morda tudi neka njegova trditve v zadržanju, to mu ni diti dovolilo, da začne svoje dele.

Rjazanov, ki mu je sledil, si ni nikdar mislil, da bo imel enake naloge. Odsel je z ženo — s katero je 1915 napravil tudi potovanje v Italijo, — da se poda privatno v London, kjer bi preučeval marxistično gibanje v Angliji. Tu je mislil vzeti po potrebi v posvete nekatere arhive »British Museum«. V Revelu — kjer je pričakoval priv

je Banovec ž čisto miran. Liko sedi za mizo, tišči
glevo v roke in toka. Niti se ne zmeni, ko mu po-
loži zdravnik dlani na vroče čelo. Ubiti je. Prosi naj
ga puste samega. Ustajajo ga...